

A LA LLETRA

La triple A

Albert Garcia i Hernández

La perversió del llenguatge tampoc no ha fet vacances aquest estiu.

Artur Mas parla de "línia vermella" per a referir-se a les relacions Espanya-Catalunya. Ho té clar aquest home. O el seu inconscient més conscient. Quan parlava dels indignats emprava "línia roja".

Esteban González Pons, cada dia més eloqüent, assegura tindre la vareta màgica per a crear tres milions i mig (exactament) de llocs de treball. Com? Creant primerament un milió d'empresaris. El seu càlcul és contundent: cada empresari contracta tres obrers com a mínim. Gran estadista! Si ens reprimim el riure, cosa difícil, l'afirmació ens recorda les primeres excursions infantils pels diccionaris buscant paraules grolleres. Un mot ens duia a un altre i a un altre sense arribar al significat cercat.

De sobte, als Estats Units salta l'alarma perquè estan a punt de perdre la triple A econòmica. No ho entenen. Ells, que sempre han estat al peu del canó de triples A. Només cal recordar la seua implicació en la triple A argentina: Aliança Anticomunista Argentina. Organització parapolicial (diuen) d'extrema dreta que va cometre tota mena d'assassinats entre el poble argentí. La coincidència de sigles és innocent?

La visita del Papa va donar material de sobra. Cal destacar, però, la veritable croada de joves amb el somriure a la boca que va envair les ciutats. Amb un somriure i sense deixar un euro per on passaven. No ens havia d'eixir gratis aquest rebombori?

Parlant d'il·luminacions, genial el discurs de Camps quan va dimitir. "Me voy rodeado de amigos, compañeros, lealtades e ilusión". Hi inclou l'"amiguito del alma"?

De la resta, cap novetat. Perquè no són novetats Esperanza Aguirre i els seus atacs de demagogia. En cadascun destil·la unes idees que avui farien tremolar Unamuno ("venceréis pero no convenceréis") si la còlera d'aquesta Aguirre entrara a la seua aula.

Però la gent s'espavila. A les assemblees de barris, latència del 15 M, moviment que ha envellit el discurs dels polítics fins a l'obsolescència, la gent fila prim. Per exemple, si redacten un document demanant que els polítics cobren el sou base (no els encanten les retallades?), immediatament s'hi apunta la correcció: "sou", no: "ingressos". Perquè el sou pot ser baix, però les dietes i els complementos de tota mena poden continuar desorbitats.

"Però hem viscut per salvar-vos els mots, / per retornar-vos el nom de cada cosa...", escrivia Salvador Espriu.

A l'esquerra, Francisco Blanco, *Latino*. Dalt, un assaig de la Sedajazz Ensemble. Baix, una actuació de la Sedajazz Big Band l'any 1994. / JESÚS CÍSCAR

Un humanista a la València del segle XX

Francesc Calafat

Passen els anys, però sembla que algunes coses determinades no canvien. Per exemple, la burrera valenciana. Uns individus no identificats deixaren la seua signatura en la placa honorífica dedicada a Manuel Sanchis Guarner a la Facultat de Filologia el dia que se celebrava el centenari del seu naixement. Per a sectors de la *valenciania*, després de trenta anys del seu traspàs, continua sent un símbol, no tan sols per les seues idees, sinó essencialment per allò que representa: un estudiós que esgrimia arguments, practicava el diàleg, cercava consensos i feia una defensa ètica de l'idioma, característiques que solen defugir amb virulència i histrionisme els seus adversaris.

La formació de Manuel Sanchis Guarner fou bàsicament lingüística, però el desert cultural i cívic de la postguerra el va empènyer a tocar moltes cordes i fer tots els papers de l'auca per a atendre amb urgència les mancances que hi havia i construir una cultura que aspirava a tenir present i, so-

bretot, futur. Va ser l'iniciador de la filologia moderna a les terres valencianes, perquè obrí camins, i amb el rigor del seu temps, posà les bases de la gramàtica actual i de la història de la llengua, de la dialectologia i de la toponímia. Fou també un etnògraf contumaç, que va tocar temes de cultura popular ben diversos (els molins de vent de Mallorca i les barraques valencianes, els vents i el vidre, els refranys i el cançoner, i, per últim, l'extensa i divertida recollecció d'enginyers verbals que els pobles valencians han dit els uns dels altres), i un historiador solvent, que es mogué còmodament tant en l'edat antiga com en la Renaixença o com en la literatura del segle XX. A aquest àmbit pertany una de les seues obres de més projecció, *La ciutat de València. Síntesi d'història i de geografia urbana* (1973), que encara avui continua sent una obra de referència, per la seua competèn-

Placa d'homenatge a Sanchis Guarner.

cia comunicativa i per la renovació dels plantejaments.

Fins ací ens trobem amb un erudit multiplicat, però bastant habitual. El que és menys corrent és trobar un professor que considera la seua tasca com un activisme, com una vocació cívica en pols permanent amb les dinàmiques immobiliàries i folklo-

riques. Tot plegat, un motor clau —juntament amb molts altres, és clar— a l'hora de mobilitzar consciències per a defensar que el valencià, el català de València, era una llengua tan digna i necessària com qualsevol altra. En aquest sentit, s'ha d'entendre el seu paper com a editor i corrector de muntanyes de fulls, la seua presència en moltes institucions i el seu paper —no sempre bastant reconegut— en la formació de mestres i la lluita ferma per la incorporació de la llengua a l'ensenyament.

Una part del llegat de Sanchis Guarner són els arguments que utilitzà per defensar el poble valencià i la seua llengua. Com a home del seu temps, emprava encara un llenguatge d'arrels romàntiques, però, si li llevem aquest vernís, tindrem al davant la idea de la cultura pròpia com una entitat ètica, perquè és una font poderosa d'identitat personal. "Sense sentit de la continuïtat, no hi ha estímul per a l'esforç de superació", digué en *La llengua dels valencians*. Per a ell la llengua era vitalitat, creació humana constant, ben lluny de les temptacions localistes, perquè l'home és veí de la seua ciutat, però és ciutadà del món.